

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1999-2000

15 juni 2000

ONTWERP VAN DECREET

houdende het Geografisch Informatie Systeem Vlaanderen

VERSLAG

**namens de Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken
uitgebracht door de heer Dirk Holemans**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Norbert De Batselier.

Vaste leden :

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Brigitte Grouwels, de heren John Taylor, Mark Van der Poorten ;

de heren André Denys, Marc van den Abeelen, Francis Vermeiren, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Joris Van Hauthem, Karim Van Overmeire ;

de heren Norbert De Batselier, Leo Peeters ;

de heer Dirk Holemans ;

de heer Sven Gatz.

Plaatsvervangers :

de heer Luc Van den Brande, mevrouw Mieke Van Hecke, de heer Eric Van Rompuy, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche ;

de heren Louis Bril, Frans De Cock, Karel De Gucht, Gilbert Van Baelen ;

de heren Felix Strackx, Luk Van Nieuwenhuysen, Miel Verrijken ;

de heren Gilbert Bossuyt, Dany Vandenbossche ;

de heer Jos Geysels ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Zie :

303 (1999-2000)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Johan Sauwens, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid	4
1. Belang van geografische informatie voor de overheid	4
2. Historiek GIS-Vlaanderen	4
3. Gewijzigde context sinds het besluit van 12 juni 1995	4
4. Missie van GIS-Vlaanderen	5
5. Ontwerp van decreet betreffende GIS-Vlaanderen	5
II. Demonstratie van de technische mogelijkheden van GIS-Vlaanderen	6
1. Gewestplannen op internet	6
2. Geoloket Recht van Voorkoop	7
3. Meetpuntenloket Milieu Info Stuurgroep (MIS)	7
4. Spatial Information Directory (SPIDI)	7
5. Statistische basiskaart Vlaanderen	8
III. Algemene bespreking	8
IV. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	18

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken besprak op 30 mei 2000 en 6 juni 2000 het ontwerp van decreet houdende het Geografisch Informatie Systeem Vlaanderen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER JOHAN SAUWENS, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTENARENZAKEN EN SPORT

1. Belang van geografische informatie voor de overheid

Een zeer belangrijk gedeelte van de informatie waaraan het beleid, op alle bestuurniveaus, behoefte heeft om behoorlijk te kunnen functioneren, is verbonden aan een bepaalde locatie (ruimtelijk gerefereerd), en is derhalve geografisch gebonden informatie. Geografische informatie is voor de overheid een productiefactor waarvan het belang voortdurend toeneemt. Tegen deze achtergrond is het belang van een systematische, geografische informatievoorziening duidelijk. Verantwoorde besluitvorming inzake grondgebonden materies, slaagt alleen als ze kan steunen op tijdige, volledige, actuele en juiste informatie.

Gezien de inhoudelijke diversiteit van de grondgebonden vraagstukken is de informatiebehoefte erg groot. In elk planningsproces, zoals het Mobiliteitsplan, het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, het Milieubeleidsplan, ... is er behoefte aan geglobaliseerde informatie die modelmatig exploiteerbaar is. Voor een ruimtelijke integratie van alle bij de planning nodige informatie, is een Geografisch Informatie Systeem (GIS) het aangewezen instrument. Overheidsdiensten hebben ook belangrijke beheertaken in hun opdrachtenpakket. Gelet op de termijnen i.v.m. allerlei procedures, is een snelle (efficiënte) verwerking en afhandeling van dossiers noodzakelijk en bovendien is gebiedsdekkende informatie vereist. Een inzicht in het ruimtelijk patroon van eigendom en gebruik is in deze administratieve beheeractiviteit bijzonder belangrijk. Zonder inzicht in dit patroon is een adequaat beheer niet mogelijk. GIS biedt hier de mogelijkheid om gelijktijdig kaartbeelden en dossiergegevens te exploiteren en te presenteren. De proliferatie van het GIS-gebruik binnen de overheid is aldus buitengewoon belangrijk.

2. Historiek GIS-Vlaanderen

GIS-Vlaanderen werd bij besluit van de Vlaamse regering van 12 juni 1995 opgestart als een ruim samenwerkingsverband met als doel de uitbouw van een gestructureerd communicatie- en beheersysteem van geografische informatie. Dit moet leiden tot optimalisatie van de aanmaak, het gebruik, de uitwisseling en het beheer van deze geo-informatie binnen de overheid in Vlaanderen. Coördinatie, kosten delen en kostenbesparend inzetten van GIS zijn sleutelbegrippen die nauw samenhangen met deze basisdoelstelling.

Dat besluit was in hoge mate geïnspireerd door het advies van juni 1993 van het Wetenschappelijk Comité, dat door de toenmalige minister bevoegd voor GIS-Vlaanderen in het leven werd geroepen.

In essentie is het organigram van GIS-Vlaanderen opgebouwd rond 3 peilers, met name de stuurgroep als sturend orgaan dat rechtstreeks ressorteert onder de bevoegde minister, de GI-raad en het Wetenschappelijk Comité als adviserende organen en het Ondersteunend Centrum (OC) als uitvoerend orgaan. Dit organigram heeft de voorbije jaren zijn werkbaarheid bewezen voor de opstartfase van het samenwerkingsverband, dat bindend is voor het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (MVG) en de Vlaamse Openbare Instellingen (VOI's). Inmiddels zijn ook de provincies op basis van een afzonderlijk akkoord toegetreden tot het samenwerkingsverband, en zijn ook gemeenten vragende partij om in het samenwerkingsverband te worden opgenomen.

3. Gewijzigde context sinds het besluit van 12 juni 1995

Sinds de inwerkingtreding van het besluit betreffende GIS-Vlaanderen hebben zich een aantal wijzigingen voorgedaan waarmee terdege rekening moet worden gehouden in een gefaseerde en verruimde aanpak van GIS-Vlaanderen :

- sterke proliferatie van GIS binnen MVG, VOI's, provincies en gemeenten. Op alle beleidsniveaus treden materies met een ruimtelijke dimensie sterker op de voorgrond. Inventarisatie, modellering en gebiedsgerichte beleidsrichtlijnen zijn nog moeilijk realiseerbaar zonder inzet van een GIS. Vandaar een snel toenemende vraag naar digitale ruimtelijke datalagen ;
- de provincies vertonen interesse om op te treden als intermediair niveau tussen het OC, dat

de Vlaamse Gemeenschap vertegenwoordigt en de gemeenten ;

- de gewijzigde houding van de nutsbedrijven t.o.v. de aanmaak van grootschalige data. Voor de nutswereld is de beschikking over een grootschalige basiskaart een essentiële schakel in functie van leidingenregistratie en netwerkbeheer. De nutssector is er tot nog toe niet in geslaagd een uniform en bijhoudbaar systeem van grootschalige kaarten gebiedsdekkend te realiseren ;
- de groeiende vraag van gemeenten en provincies naar een grootschalige basiskaart voor dossieropvolging. Kadastrale verplichtingen, bouwen woningtoezicht, milieuvergunningen, bestemmingsplan zijn de toepassingsgebieden waar de nood aan grootschalige data zich het urgentst laat gevoelen.

Vandaag vertonen zij duidelijk interesse om mee te werken aan het nieuwe op databanktechnologie gebaseerde concept Grootschalig Referentie Bestand (GRB).

4. Missie van GIS-Vlaanderen

GIS-Vlaanderen heeft tot doel problemen en knelpunten weg te werken bij de aanmaak, het gebruik, de uitwisseling en het beheer van geografische informatie in samenwerkingsverband. Om de diverse noden en ontwikkelingen goed op elkaar af te stemmen en tot op zekere hoogte te kunnen sturen en ondersteunen, heeft de overheid een concept voor gewestelijke geografische informatie-infrastructuur nodig. Het primaire doel is bijgevolg het organiseren van faciliteiten ter stimulering van het efficiënt en verantwoord gebruik van ruimtelijke informatie binnen Vlaanderen.

Het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen is het organisatie-, beslissings-, adviserings- en ondersteuningsmodel dat aangekleefd wordt, teneinde de beschikbare middelen optimaal te kunnen inzetten in functie van de vooropgestelde doelstellingen : dubbel gebruik vermijden, kostendelend en kostenbesparend werken en maximale uitwisselbaarheid realiseren.

De sleutel tot succes voor een dergelijk geïntegreerd samenwerkingsverband ligt in het conceptueel model dat aangekleefd wordt bij de uitbouw en organisatie ervan : GIS-Vlaanderen moet een modulair systeem worden dat planmatig uitgebouwd,

centraal gecoördineerd, geadviseerd en (technisch) ondersteund wordt, en dat beschikt over een gepast informatienetwerk.

Om deze missie ten gronde te kunnen realiseren is inmiddels de nood aan een decretale regeling voor de organisatie van de geografische gegevenshuishouding binnen de Vlaamse overheid zeer groot geworden.

5. Ontwerp van decreet betreffende GIS-Vlaanderen

Het ontwerp van decreet is opgevat als een kaderdecreet waarin de structuur en werking van GIS-Vlaanderen vastgelegd wordt. Naast een inleidend hoofdstuk met definities en terminologie omvat het volgende delen :

– *Het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen*

In dit hoofdstuk wordt het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen toegelicht met als deelnemers : het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de VOI's en provincies en gemeenten. De algemene doelstellingen van GIS-Vlaanderen worden hierbij ook vastgelegd. In essentie betreft het activiteiten die leiden tot de aanmaak en bijhouding van referentiebestanden, alsmede ondersteunende activiteiten voor het verder gebruik van die bestanden binnen de overheid. Verder is bepaald dat derden bij afzonderlijke overeenkomst tot het samenwerkingsverband kunnen toetreden.

– *Planning*

Hierbij wordt vastgesteld op basis van welke plandocumenten de werking van GIS-Vlaanderen dient gerealiseerd te worden. Op gewestelijk niveau wordt een strategisch plan en een uitvoeringsplan opgesteld. Het GIS-Vlaanderen plan dient goedgekeurd te worden door de Vlaamse regering. Verder kan de doorstroming tot het lokale beleidsniveau worden vastgelegd in provinciale en gemeentelijke GIS-plannen. Deze kunnen eigen beleidsaccenten leggen, maar mogen niet in tegenstrijd zijn met de bepalingen van het GIS-Vlaanderen plan. De financiering gebeurt in functie van het uitvoeringsplan dat een gefaseerde uitwerking inhoudt van het strategisch luik van het GIS-Vlaanderen plan.

– *Organisatie van GIS-Vlaanderen*

Een organogram met duidelijk omlijnende bevoegdheden en communicatielijnen wordt vastgelegd. De

stuurgroep vervult een richtinggevende rol en is verantwoordelijk voor de opmaak en bijsturing van het GIS-Vlaanderen plan, alsook het vaststellen van standaarden voor geografische informatie. De Geografische Informatie raad en het Wetenschappelijk Comité krijgen een adviserende rol toebedeeld. De Vlaamse regering bepaalt de samenstelling van stuurgroep, GI-raad en Wetenschappelijk Comité. Het Ondersteunend Centrum functioneert als coördinerend en uitvoerend orgaan van het samenwerkingsverband, met middelen verkregen uit een dotatie, vergoeding voor prestaties en bijdragen van partners.

– *Samenwerking rond geografische informatie*

De kerntaken van GIS-Vlaanderen worden hierin gespecificeerd :

- het uitbouwen van een metadatabank waarin beschrijvende informatie voor bestaande geografische datasets opgenomen wordt ;
- de organisatie van een meldingsplicht inzake geografische informatie en projecten ;
- het aanmaken, bijhouden en beheren van geografische referentiebestanden op de verschillende schaalniveaus ; het OC kan daartoe de nodige overeenkomsten afsluiten met derden ;
- responsabilisering van de deelnemers met betrekking tot aanmaak en bijhouding van (delen van) referentie- en/of themabestanden ;
- deelname aan normeringsinitiatieven ;
- coördinatie bij de aanmaak van themabestanden.
- *Beschikbaarheid en distributie van geografische informatie*

Teneinde de hierboven vermelde samenwerking efficiënt te kunnen uitwerken, worden een aantal randvoorwaarden vastgesteld waarbinnen uitwisseling en distributie van geografische informatie kan geschieden. Zo wordt een grond databank samengesteld onder coördinatie van het OC, waarin partners referentie- of themabestanden inbrengen en ook kunnen consulteren. Distributie via het OC en de uitbouw van een informatienetwerk voor geografische informatie zijn de instrumenten waarmee de vlotte wisselwerking dient tot stand gebracht te worden.

– *Opheffingsbepalingen*

Een aantal vroegere bepalingen dienen vervangen te worden door bepalingen in dit ontwerp van decreet.

II. DEMONSTRATIE VAN DE TECHNISCHE MOGELIJKHEDEN VAN GIS-VLAANDEREN

Door de heer *Hans Dufourmont*, adjunct van de directeur van het OC GIS-Vlaanderen, wordt een demonstratie gegeven van de technische mogelijkheden van het systeem. Het gaat om realisaties die door het OC reeds op punt werden gesteld en die ter beschikking staan van een ruim publiek. De demonstratie gebeurt aan de hand van een on line-verbinding met de server in het OC.

1. Gewestplannen op internet

Dit geoloket maakt deel uit van de reeks geoloketten "geo2002" en is bereikbaar via de webstek van het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen op volgend adres : <http://www.vlm.be/oc/>

De 25 digitale gewestplannen Vlaanderen werden gerealiseerd door en zijn eigendom van de afdeling Ruimtelijke Planning van AROHM.

Het bestand betreft een – zo exact mogelijke – digitale kopie van de oorspronkelijke en officiële documenten, namelijk van de originele manueel getekende en door de Koning ondertekende gewestplannen en gewestplanwijzigingen, die eveneens werden opgemaakt op schaal 1/10.000 (dit in tegenstelling tot de gedrukte gewestplannen die op schaal 1/25.000 zijn uitgegeven). Dit heeft ook gevolgen voor het schaalgebruik : deze digitale versie is bedoeld voor gebruik tot op (maximum) schaal 1/10.000. Vermits het om een – zo exact mogelijke – digitale versie gaat van de originele gewestplannen, zullen (en moeten) in de digitale vectoriële versie de eventuele tekortkomingen van de originele brondocumenten behouden blijven.

Deze digitale versie kwam tot stand door de integratie van enerzijds de digitale versie van de oorspronkelijke gewestplannen (KB's van 1976-1980) en anderzijds de digitale gewestplanwijzigingen tot en met 1 november 1999. De polygonen en lijnen werden gedigitaliseerd en gecorrigeerd vanuit schaal 1/10.000.

De kleurenlegende van de gewestplannen is, onafhankelijk van de mogelijkheden van visualisatie, gebaseerd op het KB van 28 december 1972, betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen. Er is een aanpassing gebeurd van de digitale gewestplannen aan de nieuwe begrenzingen van de gewestplannen, die bij besluit van de Vlaamse Executieve van 14 oktober 1992 werden aangepast aan de fusiegemeentegrenzen.

De originele en de digitale gewestplannen hebben als referentiebasis de topografische kaarten (Nationaal Geografisch Instituut) op schaal 1/10.000. Het OC heeft met het NGI een overeenkomst afgesloten om de rasterversie op internet als achtergrond te gebruiken.

Om de interface zo gebruiksvriendelijk mogelijk te maken werden er 5 schaalniveaus vastgelegd waar-tussen de gebruiker kan navigeren : het Vlaamse Gewest (schaalniveau 1) ; de provincies (schaalniveau 2) ; de gemeenten (schaalniveau 3) ; het gewestplan op uitsneden van 6 op 6 km (schaalniveau 4) ; het gewestplan op uitsneden van 2 op 2 km (schaalniveau 5). Voor de navigatie tussen en binnen de schaalniveaus beschikt de gebruiker over een zoom- en pan-functionaliteit.

Verder kan de gebruiker beschikken over een bevragsingsfunctie die op de drie eerste schaalniveaus toelaat informatie op te vragen over welk gewestplan zich in een blok van 6 op 6 km, gemeente of provincie, bevindt. Op de laatste twee schaalniveaus geeft deze functie naast informatie over het gewestplan eveneens informatie aangaande de gewestplanbestemming voor de locatie die hij aan-geeft.

2. Geoloket Recht van Voorkoop

Dit geoloket vormt de aanzet om de verschillende rechten van voorkoop die de diverse overheden kunnen laten gelden, samen te brengen in één enkel loket. Uitbreiding zal nog volgen met o.a. het recht van voorkoop inzake sociale huisvesting als eerstvolgende toe te voegen thema.

Op de kaart op deze website kan men zien voor welke gebieden in Vlaanderen de overheid in de praktijk het recht van voorkoop wenst aangeboden te krijgen in functie van natuurinrichting. De Afdeling Natuur van AMINAL en de functionele groep Natuur van de Vlaamse Landmaatschappij staan in

voor de digitale afbakening van de gebieden voor het recht van voorkoop voor natuur.

De structuur en functionaliteit van dit loket is gelijklopend met de andere geoloketten, zodat de gebruiker vlot vertrouwd raakt met de navigatie doorheen deze loketten. Ook hier werden verschillende kaartachtergronden gebruikt in functie van het schaalniveau waarop men zich bevindt.

3. Meetpuntenloket Milieu Info Stuurgroep (MIS)

De Milieu Info Stuurgroep is in 1992 opgericht in functie van de opbouw van een centrale milieudatabank, op basis van 3 peilers : Vergunningen en Heffingen (Aminal), Meetdatabank (VMM) en Grond-databank (VLM). Voortbouwend op dit initiatief behoort het opzetten van een Milieu Management Informatie Systeem (MMIS) tot één van de 21 strategische projecten, met als doelstelling te komen tot geïntegreerde milieu-informatie in functie van beleidsondersteuning en –voorbereiding.

Het MMIS wordt gradueel opgebouwd. In een eerste fase wordt op basis van de geocomponent een kruisverwijzing gemaakt in een geoloket, waarbij 3 databanken voor de gebruiker samengebracht worden : de debiet- en peilmetingen van Aminal (hydronet), de waterkwaliteitsmetingen van VMM en de visbestanddatabank van IBW, die door het IN op een server toegankelijk gesteld werd.

Op de ontwikkelingsserver van het OC bevindt zich de eerste vorm van integratie tussen deze databanken, waarbij rechtstreekse bevragingen van de respectievelijke databanken op basis van geografische lokaties worden samengebracht. Dit loket bevindt zich momenteel in testfase en zal later uitgebreid worden met mogelijkheden van ruimtelijke aggregatie van meetgegevens.

4. Spatial Information Directory (SPIDI)

SPIDI is een databank waarin beschrijvingen van geografische datasets zijn opgenomen. Onder metadata verstaan we "gegevens over gegevens", of minder ruim gedefinieerd "gegevens over datasets". Hier gaat het om geografische datasets, d.w.z. collecties van (digitale) ruimtelijke gegevens.

De metadata vormen een beschrijving van de dataset. Ze documenteren de inhoud, de voorstelling, de begrenzing, het referentiesysteem, de kwaliteit

en de administratie van de dataset. Metadata laten toe de geschiktheid van een dataset voor een bepaalde toepassing te bepalen. Ze geven een idee van de kwaliteit van een dataset. Daarnaast zeggen metadata iets over de toegankelijkheid van de dataset : wie is de verdeler, welke zijn de restricties, op welke media zijn de data verkrijgbaar. Enkel wanneer het bestaan en de kenmerken van een dataset bekend zijn zal hij worden gebruikt. Metadata vermijden op die manier het dubbel inzamelen van ruimtelijke gegevens. Dit is van belang gezien de hoge kostprijs van data-inzameling.

Het OC GIS-Vlaanderen heeft voor het beschrijven van de ruimtelijke datasets gekozen voor de Europese prenorm voor metadata. De norm (bekend onder nummer prEN 287009) werd ontwikkeld door de CEN (Comité Européen de Normalisation) onder een mandaat verleend door de Europese Commissie. Hij werd voorbereid door het Technisch Comité CEN/TC 287 "Geografische Informatie" in overleg met de nationale normeringsinstellingen (in België het BIN : Belgisch Instituut voor Normalisatie).

5. Statistische basiskaart Vlaanderen

De 'Basiskaart Vlaanderen' geeft een eerste antwoord op de reële vraag naar een cartografische voorstelling van de Vlaamse basisstatistieken. Aan de hand van een kaart met een aantal administratieve en andere begrenzingen kan men zelf een aantal gebieden selecteren en daarover vervolgens indicatoren opvragen.

Dit is een project van de administratie Planning en Statistiek (APS) in samenwerking met het OC GIS-Vlaanderen. APS zorgde voor het nodige datamateriaal en voor de conceptuele inbreng. Het OC nam de informaticatechnische uitwerking voor zijn rekening.

De 'Basiskaart Vlaanderen' bevat kaarten met verschillende gebiedsindelingen. Niet alleen administratieve indelingen zoals provincies, arrondissementen en gemeenten, maar ook andere gebiedsomschrijvingen zoals logo's behoren tot de mogelijkheden.

De basiskaart biedt twee bevragsingsmogelijkheden :

- het is mogelijk om voor de hele gebiedsindeling (bijvoorbeeld alle arrondissementen) of voor een keuze daaruit (bijvoorbeeld enkel de arron-

dissementen Hasselt en Tongeren) een reeks van statistieken op te vragen. Men kan kiezen uit kengetallen (ratio's zoals bevolkingsdichtheid, % tewerkstelling in bedrijven met 50 of minder werknemers, aandeel laaggeschoolden), indices (met basisjaar = 100) of het aandeel in het Vlaamse Gewest. Ten slotte kan men de gegevens opvragen voor één of voor meerdere jaren. Als output verschijnt een lijst met de bijhorende statistieken en ook metagegevens (er is o.a. een verwijzing naar de betrokken FRED II-fiche). De gebieden zijn bovendien ook op kaart voorgesteld ;

- daarnaast kan voor een gekozen gebiedsindeling (bijvoorbeeld alle gemeenten) en een gekozen statistiek gevraagd worden welke gebieden voldoen aan een bepaald selectie criterium (bijvoorbeeld welke gemeenten hadden in 1996 een werkloosheidsdruk van minder dan 8 % ?). De output bestaat uit een lijst van de gebieden die aan het selectie criterium voldoen, evenals een kaart met een aanduiding van de geselecteerde gebieden.

III. ALGEMENE BESPREKING

Horen van deskundigen ?

De heer *Mark Van der Poorten* meent dat het goed is dat men over een kaderdecreet inzake het GIS zal kunnen beschikken. Ook met het oog op een behoorlijk bestuur heeft men nood aan geografisch gebonden informatie die vlot aanpasbaar is. Volgens de spreker zou het niet slecht zijn om over het GIS van gedachten te wisselen met personen en organisaties die al enige ervaring hebben op dit terrein (bv. met Cardib, Haviland, vertegenwoordigers van gemeenten en provincies, de leden van het Wetenschappelijk Comité). Zo zou men ook een duidelijker zicht kunnen krijgen op de mogelijkheden van het GIS.

De heer *André Denys*, waarnemend commissievoorzitter, vraagt of dit moet begrepen worden als een formeel verzoek om hoorzittingen. In dat geval moet – gezien de algemene bespreking al aangevat is – dat verzoek door een meerderheid in de commissie gesteund worden.

De heer *Van der Poorten* wil zeker niet de commissiewerkzaamheden vertragen. Het lijkt hem wel nuttig en leerrijk om van gedachten te wisselen met mensen die al een zekere expertise inzake het GIS hebben opgebouwd.

De heer *André Denys* meent dat het voorliggende ontwerp van decreet eerder technisch dan politiek van aard is. Bovendien is de technische deskundigheid reeds aanwezig via de mensen van het OC GIS-Vlaanderen. Zij kunnen allicht de technische vragen beantwoorden, zodat de meerwaarde van een formele hoorzitting eigenlijk gering is.

Deelbestanden van GIS-Vlaanderen – nutsvoorzieningen

De heer *André Denys* vraagt in welke mate de nutsvoorzieningen opgenomen zijn in GIS-Vlaanderen.

De heer *Joris Sanders*, opdrachthouder van het OC GIS-Vlaanderen, antwoordt dat er daarvan deelbestanden bestaan. Op het grootschalig niveau worden die door de nutsleidingmaatschappijen zelf geïnventariseerd. Men spreekt van grootschalig niveau als men de realiteit heel precies gaat voorstellen. Het carteren van Vlaanderen op grootschalig niveau is een omvangrijke operatie. Daarvoor worden er twee sporen gevolgd. Op korte termijn – dit wil zeggen tegen het einde van het jaar – is het de bedoeling de kadastrale gegevens te informatiseren, zodat het ook mogelijk is die informatie te combineren met andere gegevens (bijvoorbeeld gewestplannen, BPA's). Kadastrale plannen hebben wel hun beperkingen. De bruikbaarheid en inpasbaarheid ervan in een topografisch kader is bijzonder beperkt en biedt op termijn dan ook geen oplossing. Daarom wordt momenteel een tweede spoor ontwikkeld, met name het Grootschalig Referentie Bestand (GRB), dat een structurele oplossing moet bieden met betrekking tot de grootschalige kaarten en dat als basis kan dienen om tot een uniforme topografische achtergrond te komen voor leidinginformatie. Er moeten daarvoor met de nutsbedrijven de nodige afspraken worden gemaakt. Die zijn uiteindelijk vragende partij om te kunnen beschikken over een uniforme grootschalige basiskaart van Vlaanderen. Het is immers van belang dat alle beheerders van leidingen kennis hebben van de preciese ligging van die leidingen. Die informatie kan dan ook doorgegeven worden aan aannemers die werken moeten verrichten. Op die manier kan bijvoorbeeld voorkomen worden dat nutskaarten bij werken per ongeluk doorgesneden worden. In het kader van het GRB-spoor zijn er momenteel 4 pilootprojecten lopende, waarbij de openbare sector en de nutsmaatschappijen zijn betrokken.

Hierbij aansluitend merkt *de minister* op dat er zich recent enkele incidenten hebben voorgedaan waarbij een aantal belangrijke nutskaarten werden

overgetrokken ingevolge gebrekkige informatie over de juiste ligging ervan. Ook vanuit de bouwsector is er een grote vraag om het ondergrondse kadaster van leidingen in kaart te brengen. Het GRB zal die mogelijkheid moeten bieden. Op het ogenblik dat het GRB echt operationeel zal zijn, zullen de toepassingsmogelijkheden voor de gebruikers zich sterk uitbreiden in vergelijking met wat vandaag mogelijk is.

Algemene toepassingsmogelijkheden van GIS-Vlaanderen

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt waar de regering eigenlijk naartoe wil met GIS-Vlaanderen. De regering stelt zelf in de toelichting dat geografische informatie een productiefactor is waarvan het belang voortdurend toeneemt. Welke toepassingen en welk gebruik ziet de regering voor dit instrument ?

Volgens de *minister* is het de bedoeling om alle informatie die mag ter beschikking worden gesteld, ook aan te bieden, en dit tot op het niveau van de individuele gebruiker. Het OC GIS-Vlaanderen werkt momenteel aan georeferentiebestanden met toepassing van de GPS-technologie. Daardoor zal men op relatief korte termijn in een aantal pilootprojecten tot op het perceelsniveau topografische kaarten kunnen aanbieden aan bijvoorbeeld notarissen, landmeters, enzovoort. De minister verwijst voor de toepassingsmogelijkheden verder naar de technische demonstratie door het OC GIS-Vlaanderen (zie II. Demonstratie van de technische mogelijkheden van GIS-Vlaanderen).

Toepassingsmogelijkheden voor de gemeentelijke ruimtelijke planning

De heer *André Denys* vraagt welke de toepassingsmogelijkheden van GIS-Vlaanderen zijn voor de gemeentelijke structuurplannen.

De heer *Roland De Paepe*, Adjunct Administrateur-generaal van de VLM en Afdelingshoofd van het OC GIS-Vlaanderen, antwoordt dat daarvoor al kan gebruik worden gemaakt van gegevens op het kleinschalig en het middenschallig niveau. Die gegevens zijn nu al in belangrijke mate voorhanden in de vorm van gewestplannen, bodemkaarten, de contouren van de BPA's, enzovoort. Met die informatie moeten de gemeenten nu al in staat zijn hun structuurplannen op te stellen. Het is pas als de gemeenten willen overgaan tot het opstellen van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (de vroegere BPA's) dat men moet kunnen overstappen naar het grootschalige niveau. Tegen het einde

van het jaar moeten de gemeenten daarvoor over de nodige gegevens kunnen beschikken.

Toepassingsmogelijkheden voor het ruimtelijk handhavingsbeleid

De heer *Frans De Cock* vraagt waarvoor het GIS zal worden ingezet. Zal het bijvoorbeeld ook gebruikt worden bij het ruimtelijk handhavingsbeleid ?

De *minister* verklaart dat het de verantwoordelijkheid is van de minister van Ruimtelijke Ordening om eventueel gebruik te maken van de GIS-informatie in het kader van het ruimtelijk handhavingsbeleid. Technisch gezien zal men alleszins de mogelijkheid hebben om op dat vlak zeer ver te gaan. Het handhavingsbeleid is zeker niet de voornaamste doelstelling van het voorgestelde GIS. Het is wel de taak en de verantwoordelijkheid van de overheid om de ter beschikking staande technologie zo goed en professioneel mogelijk te gebruiken voor het geheel van het beleid. De technologie wordt met andere woorden aangeboden, en het is de verantwoordelijkheid van de verschillende vakministers om uit te maken in welke mate zij daarvan bij hun beleid gebruikmaken.

Actualisering van de GIS-bestanden

De heer *Leo Peeters* stelt dat de gemeenten momenteel uitvoering geven aan het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening. Daarbij moet aandacht worden besteed aan de verkavelingen die vervallen kunnen worden verklaard. In dat kader moeten de eigenaars zich binnen een bepaalde periode aanmelden. Het Kadaster heeft echter een grote achterstand bij het verwerken van gegevens. De registratie van nieuwe gegevens loopt enkele jaren vertraging op. De kadastrale informatie betekent echter een belangrijke bron van informatie voor GIS-Vlaanderen. Welke initiatieven kan men ontwikkelen om aan dat probleem te verhelpen ?

Volgens de *minister* is niet alleen het ter beschikking krijgen van de kadastrale plannen heel belangrijk, maar ook het actueel houden ervan. In die zin moeten er goede afspraken worden gemaakt met de federale diensten van het Kadaster.

De heer *Joris Sanders* vult aan dat er met het Kadaster een samenwerkingsakkoord werd afgesloten inzake de toelevering van de brongegevens. Bovendien werd er een methode ontwikkeld om de kadastrale gegevens – de zogenaamde Kadscanbestanden – bij te houden, uiteraard op basis van brongegevens die moeten geleverd worden door

het Kadaster. Het Kadaster is immers de enige instantie die perceelidentificatie toekent en alle mutaties beheert. Technisch is GIS-Vlaanderen perfect in staat om jaarlijks een geactualiseerde versie van de Kadscanbestanden op te maken. Momenteel wordt met het Kadaster overlegd om zo snel mogelijk over de mutatiebestanden te kunnen beschikken.

Hierbij aansluitend merkt de *minister* op dat de kwaliteit van de informatie die ter beschikking wordt gesteld afhankelijk is van de kwaliteit van de aangeleverde informatie. Hierbij stelt zich de algemene vraag naar de kwaliteit en de snelheid waarmee het federale Kadaster momenteel werkt. De minister wil dat probleem niet op de spits drijven. Hij is verheugd dat men dankzij overleg met het Kadaster – er bestaat terzake immers geen verplichting – erin geslaagd is om de meer dan 13.500 kaarten ter beschikking te krijgen. Er worden nu gesprekken gevoerd om de gegevens te actualiseren. Binnen de federale administratie kent men overigens het probleem van de actualisering van de kadastrale gegevens. Het is niet aan de Vlaamse overheid om daarover een oordeel te vellen. Men is integendeel blij dat men – alle verhoudingen in acht genomen – relatief snel over de gegevens kan beschikken. Op termijn zullen de verschillende systemen wel beter op elkaar moeten worden afgestemd. Op dit ogenblik is het probleem van de snelheid van de aangeleverde informatie wel reëel.

De heer *Leo Peeters* merkt op dat de gemeenten in het kader van het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening, moeten overgaan tot een verklaring tot inherzieningstelling van BPA's. Die procedure is nu vereenvoudigd en kan dus zeer snel verlopen. Kan GIS-Vlaanderen garanderen dat men tijdig over die gegevens zal beschikken voor alle Vlaamse gemeenten ?

De heer *Roland De Paepe* stelt dat men in samenwerking met de administratie Ruimtelijke Ordening en Huisvesting alle omtrekken van bestaande BPA's heeft gedigitaliseerd. Op die manier kan men ze ook over de bestaande gewestplannen leggen. Voor het overige beschikt men niet over de details van de BPA's. Een BPA volgt immers niet altijd de bestemmingen die door het gewestplan voorzien zijn. Een woongebied volgens het gewestplan bijvoorbeeld, kan in een BPA worden opgedeeld in 3 à 4 verschillende soorten woongebieden. Die gegevens bestaan dus momenteel niet, op een paar gemeenten na die die informatie zelf digitaal hebben aangemaakt. Het grote voordeel van de huidige beschikbare gegevens – de omtrekken van de BPA's – is niettemin dat de gemeenten minstens

kunnen aantonen op welke gedeelten van het grondgebied er BPA's zijn, die al dan niet herzien moeten worden. Men is intussen bezig met enkele pilootprojecten om de vectoriële versie van de BPA's te digitaliseren en ze in te brengen in de databestanden. Het feit dat men over de contouren van de BPA's beschikt, betekent reeds een serieuze stap voorwaarts omdat men ze dan bovenop het gewestplan kan plaatsen.

Gevolgen van GIS-Vlaanderen voor bestaande GIS-initiatieven

De heer *Mark Van der Poorten* merkt op dat er intussen op lokaal vlak heel wat niet-gecoördineerde initiatieven zijn ontstaan. Hoe zullen die ingepast worden in de verdere werking van GIS-Vlaanderen. Welke financiële middelen worden voorzien om GIS-Vlaanderen te laten functioneren ?

De spreker stelt vast dat derden (intercommunales, federale overheid) tot het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen kunnen toetreden. Gezien het feit dat bepaalde intercommunales (bv. Havi-TV) reeds heel wat ervaring opgedaan hebben met GIS, zou het zeker aangewezen zijn dat deze hierbij betrokken worden. Zijn er aanwijzingen dat die tot het samenwerkingsverband zullen toetreden of zullen zij integendeel hun eigen koers blijven varen ?

De heer *Dirk Holemans* is verheugd dat er over het GIS nu een ontwerp van decreet voorligt. Hij stelt dat er in het verleden heel wat gemeenten eigen initiatieven hebben genomen die echter niet altijd in het grotere geheel te integreren zijn. Er zijn echter ook positieve voorbeelden aan te halen vanuit de lokale besturen, bijvoorbeeld de stad Gent.

De heer *Etienne van Vaerenbergh* meent dat GIS-Vlaanderen een bijzonder ingrijpend en nuttig instrument zal zijn. De gemeente van de spreker is vennoot van Havi-TV, dat aan die en andere gemeenten al digitale geografische informatie aanbiedt. Op basis van die zeer positieve ervaring hoopt de spreker dat het GIS in gans Vlaanderen zal kunnen worden gerealiseerd.

De *minister* verklaart dat er inzake het GIS in de loop van de jaren een samenwerking is gegroeid met de lokale besturen, de provincies en bepaalde intercommunales (o.m. Havi-TV). De lokale besturen hebben het geheel mee vorm gegeven en zijn vertegenwoordigd in de stuurgroep.

Een probleem met bestaande (lokale) GIS-initiatieven is dat zij vaak gegroeid zijn na een aanbod

vanuit de privé-sector. Het ging daarbij om verspreide initiatieven waarbij er voor een gemeente of een groep van gemeenten deelbestanden werden aangemaakt, die echter niet onmiddellijk in het grotere databestand voor Vlaanderen konden worden opgenomen. Het grote voordeel van het voorliggende ontwerp van decreet is dat het de ambitie heeft om een algemene standaard aan te bieden, zodat de lokale initiatieven in dezelfde lijn kunnen werken en dus compatibel zijn.

De lokale autonomie zal worden gerespecteerd. In die zin wordt aan de lokale besturen en de provincies de mogelijkheid aangeboden om mee te doen met GIS-Vlaanderen en wordt er dus geen verplichting opgelegd. De minister is er wel van overtuigd dat in de toekomst de gebruiksmogelijkheden sterk zullen toenemen en dat de databestanden van GIS-Vlaanderen door de vakministers zullen worden gehanteerd bij hun beleidsvoering. De minister van Ruimtelijke Ordening bijvoorbeeld zal allicht gebruikmaken van de databestanden van GIS-Vlaanderen en de geografische informatie ook als een juridisch begrip gaan hanteren. In die zin kan men stellen dat op termijn de lokale besturen toch min of meer verplicht zijn om bij GIS-Vlaanderen aan te sluiten. De gemeenten die tegen beter weten in toch hun eigen systeem willen behouden, zullen dan immers sterk gehandicapt zijn.

De heer *Roland De Paepe* verwijst naar vroegere initiatiefnemers inzake het GIS zoals Cardib, Havi-TV en Interelectra. Die beschikken over data die zich bevinden op het grootschalige, zeer nauwkeurige en ook kostelijke niveau. De verwerving van kleinschalige en middenschalige bestanden is daarentegen relatief goedkoop. Het OC GIS-Vlaanderen beschikt vandaag al over die laatste bestanden en kan ze al verspreiden binnen de openbare sector en onder bepaalde voorwaarden ook naar de privé-sector.

Wat het grootschalige niveau betreft, heeft het OC GIS-Vlaanderen vorig jaar de bestanden opge maakt door de c.v. Cardib verworven voor een bedrag van 27 miljoen frank. De c.v. Cardib heeft zijn activiteiten stopgezet omdat men niet in staat was de bestanden bij te houden. De Cardib-bestanden werden dus gerecupereerd en kunnen worden ingebracht in het Grootschalig Referentie Bestand (GRB). Er worden momenteel ook pogingen ondernomen om in de mate van het mogelijke de bestanden van Interelectra en van Havi-TV via samenwerkingsakkoorden te recupereren. Het probleem met Havi-TV is wel dat die intercommunale de bestanden gebruikt als een soort promotiemateriaal naar de gemeenten-vennoten. Verder wordt er

met de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) maandelijks of tweemaandelijks overleg gepleegd. De provincies zijn overigens nu al informeel vertegenwoordigd in de GIS-stuurgroep. Volgens de spreker zijn alle provincies geïnteresseerd in een samenwerking met GIS-Vlaanderen. Enkel in de provincie West-Vlaanderen stelt zich een klein probleem omdat die provincie inzake het GIS een voorloper is geweest. Het valt evenwel te verwachten dat ook die provincie zal meedoen met de algemene lijn die GIS-Vlaanderen wil uitstippelen. Ten slotte zijn er ook met Electrabel en Interelectra regelmatig contacten om te komen tot de opbouw van het GRB. Alle betrokkenen zijn in feite vragende partij om daaraan mee te werken.

Opbouw van GIS-Vlaanderen – facultatief karakter van gemeentelijke en provinciale GIS-plannen

De heer *Mark Van der Poorten* merkt op dat het GIS trapsgewijs wordt opgebouwd : niveau Vlaanderen – provincie – gemeente. Wat de provincie en de gemeente betreft, wordt echter gesteld dat de provincieraad/gemeenteraad kan beslissen tot het opmaken van een provinciaal/gemeentelijk GIS-plan. Dergelijke formulering houdt rekening met de autonomie van de gedecentraliseerde besturen, maar kan dat ook niet betekenen dat er in de opbouw van GIS-Vlaanderen blinde vlekken zullen ontstaan ? Heeft de minister weet van provincies/gemeenten die niet geneigd zijn om een GIS-plan op te stellen ? Voorziet de minister in financiële stimuli naar provincies/gemeenten om ze ertoe aan te zetten een GIS-plan op te stellen ? Zullen de lokale besturen vergoed worden voor de extra taken die ze via het GIS zullen moeten opnemen ?

De heer *Dirk Holemans* stelt vast dat volgens het ontwerp van decreet de provincies de vrijheid krijgen om al dan niet een GIS-plan op te maken. Allicht kan men niet alle gemeenten verplichten een GIS-plan op te stellen, maar het lijkt de spreker toch evident dat er terzake op de provincies wel een verplichting zou rusten. Anders kan men terecht komen in een situatie waarin gemeenten wel willen meedoen, maar niet de provincie waarin die gemeenten gelegen zijn. Omdat het gemeentelijk GIS-plan zich moet richten naar het provinciaal GIS-plan, zou het logisch zijn dat een provinciaal GIS-plan verplichtend wordt gemaakt.

De heer *André Denys* vraagt hoe het GIS zal worden opgebouwd. Wat wordt er precies bedoeld met een modulaire aanpak ? Heeft de modulaire aanpak betrekking op de verschillende invalshoeken of ook op de opbouw vanuit de verschillende ni-

veaus (centraal niveau, VOI's, gemeenten en provincies, ...) ?

De *minister* verklaart in dat verband dat het de bedoeling is om eenieder die data aanlevert, te responsabiliseren.

De heer *Roland De Paepe* verklaart dat het GIS-decreet zich enkel richt tot de openbare sector, met name het Vlaamse Gewest, de provincies en de gemeenten. Omdat men de privé-sector en de federale overheid bij decreet niet kan binden, zal men gebruikmaken van contracten of samenwerkingsovereenkomsten (bijvoorbeeld met het Kadaster).

De spreker bevestigt dat het opstellen van een GIS-plan voor de gemeenten en provincies geen verplichting is volgens het ontwerp van decreet. Allicht zullen steden als Antwerpen en Gent zelf het initiatief nemen om een GIS-plan te maken. Aan kleinere gemeenten kan men echter moeilijk een dergelijke verplichting opleggen.

De heer *Dirk Holemans* blijft het vreemd vinden dat de provincies niet verplicht worden een GIS-plan op te maken. Voor de gemeenten die een GIS-plan willen opmaken maar die gelegen zijn in een provincie zonder GIS-plan, leidt dit tot absurde situaties.

De heer *Roland De Paepe* merkt op dat de VVP geen vragende partij was om het GIS-plan voor de provincies verplichtend te maken.

Ondersteuning van en dienstverlening aan de gemeenten

De heer *Dirk Holemans* meent dat het een goede zaak zou zijn als alle gemeenten en provincies zouden toetreden tot GIS-Vlaanderen. Het naast elkaar bestaan van verschillende systemen moet worden vermeden. Hoe zal men ervoor zorgen dat kleine gemeenten die over weinig middelen en know-how beschikken, op korte termijn kunnen meestappen in het GIS-gebeuren ? Hoe zullen die gemeenten ondersteund worden ?

De *minister* verklaart dat er momenteel geen ondersteuning voorzien is voor de gemeenten om het GIS mee te helpen organiseren voor hun eigen gemeentelijke diensten. Hij wijst erop dat het GIS voor de gemeenten op relatief korte termijn een grote besparing zal betekenen. Zo zullen er bijvoorbeeld geen opmetingswerken meer moeten gebeuren voor het aanleggen van nutsleidingen of voor andere openbare werken. De ontwerpplannen zullen mee opgebouwd kunnen worden vanuit de

GIS-bestanden. De minister wil vanuit zijn bevoegdheid Binnenlandse Aangelegenheden wel het opzetten van samenwerkingsverbanden tussen gemeenten vergemakkelijken. Zo zouden verschillende kleinere gemeenten een technisch ambtenaar in dienst kunnen nemen die het GIS-gebeuren lokaal kan implementeren.

De heer *Mark Van der Poorten* vraagt wat er van een gemeente die met het GIS wil meedoen, wordt verwacht en wat dat alles zal kosten. De spreker wijst erop dat in de kleinere gemeenten onvoldoende gekwalificeerd personeel aanwezig is, zodat hier toch een tegemoetkoming van de hogere overheid aangewezen is.

Hierbij aansluitend wijst de heer *Leo Peeters* erop dat sommige lokale besturen bij gebrek aan personeel en middelen achterop dreigen te raken. Een aantal kleinere gemeenten zal ook over minder informatie beschikken dan bijvoorbeeld notarissen of immobiliënkantoren. Hoe wil de minister bereiken dat ook de kleinere gemeenten in het geheel zullen meestappen ?

De *minister* is het ermee eens dat alle gemeenten moeten aangemoedigd worden om mee te doen met GIS-Vlaanderen. Hij geeft daarbij de voorkeur aan positieve impulsen en aan het aanbieden van een kwalitatieve dienstverlening. Dat laatste is in feite de beste stimulans voor de gemeenten om mee te doen.

Om alle gemeentebesturen mee te krijgen, zijn er volgens de heer *Leo Peeters* verschillende mogelijkheden. Men kan het bij decreet opleggen, men kan hen financieel ondersteunen of hen technische ambtenaren ter beschikking stellen. De Vlaamse regering zou hier een meer duidelijke lijn moeten aangeven.

De heer *Etienne Van Vaerenbergh* merkt op dat zijn gemeente van 8.400 inwoners aangesloten is bij Havi-TV. De dienstverlening van Havi-TV aan de aangesloten gemeenten is optimaal. Men krijgt de kaartbestanden en minstens een keer per maand komen er twee technici om het systeem te controleren. Bovendien wordt er een voortdurende opleiding aan gemeentepersoneel verstrekt. Hieruit kan besloten worden dat samenwerking alleszins nodig is als het om kleine gemeenten gaat.

De heer *Roland De Paepe* erkent dat er zich implementeringsproblemen kunnen stellen in de kleinere gemeenten. In het strategisch plan en het jaarplan van GIS-Vlaanderen zullen er daarom dienstverleningsvoorstellen worden gedaan om de nodi-

ge ondersteuning te voorzien. De opleiding en begeleiding van personeel van de openbare besturen moet daarvan een belangrijk onderdeel vormen. Eventueel kan op dat vlak een rol aan de provincies worden toebedeeld.

De *minister* verklaart dat er recent op vraag van de partners van GIS-Vlaanderen reeds enkele specifieke acties werden opgezet om het GIS-gebruik binnen de lokale overheid te stimuleren (generische GIS-implementatie, brochure, infosessies). Nu de grootschalige datasets van Kadscan en geleidelijk aan ook het GRB zullen ter beschikking komen van de openbare besturen, wordt GIS-integratie tot op het niveau van dossieropvolging mogelijk. De voorwaarde is dat voornamelijk gemeenten ondersteuning krijgen om deze integratie optimaal te laten verlopen. Daarom wordt voorgesteld een overkoepelend initiatief uit te werken, dat onder de vorm van bijvoorbeeld een GIS-convenant een aantal gerichte vormen van ondersteuning voor de gemeenten bundelt.

Dit initiatief kan volgens de minister een aantal van de volgende acties omvatten :

- de oprichting van een uniek loket voor de geo-component als infocenter tussen gewest en gemeenten ;
- het ter beschikking stellen van typebestekken voor GIS-acties ;
- het ter beschikking stellen van technische aanbevelingen (input/output specificaties, functionele specificaties) ;
- het organiseren van opleidingsmodules, gericht op enerzijds beleidsmensen en anderzijds ambtenaren/technici ;
- het opzetten van een lokaal geoloket ;
- het opzetten van helpdesks voor GIS-aangelegenheden.

GIS en de lokale eenloketfunctie

De heer *Frans De Cock* vraagt zich af of het GIS niet moet worden aangewend om informatie aan de burgers te verstrekken als die bijvoorbeeld gegevens willen over bepaalde percelen. Kan het GIS ook worden aangewend in het kader van de eenloketfunctie ?

De heer *André Denys* verwijst naar het regeerakkoord, waarin is opgenomen dat de dienstverlening

van de openbare besturen aan de burgers moet verbeteren, onder meer via een eenloketfunctie op gemeentelijk vlak. Hoe kan het GIS daarop inspelen en binnen welke termijn? Wat is de finaliteit van het GIS inzake dienstverlening aan de burger?

De *minister* verklaart dat GIS-Vlaanderen in het kader van de eenloketfunctie vergaande faciliteiten moet kunnen aanbieden. Er moet informatie ter beschikking kunnen worden gesteld over specifieke percelen, over de BPA's en de gewestplanzoning waarin een perceel ligt, over de mate waarin een perceel gelegen is in een gebied dat is afgebakend in het kader van het decreet op het natuurbehoud of het MAP, enzovoort. Deze informatie kan eigenlijk vandaag al worden aangeboden. Men heeft er immers het grootschalig bestand niet voor nodig. De aangeboden informatie moet zeer gebruiksvriendelijk zijn. Voor de overheid moet het bovendien een middel zijn om een rechtstreekse communicatie met de burger op te bouwen.

Bescherming van de persoonlijke levenssfeer

De heer *Mark Van der Poorten* verwijst naar een opmerking van de Raad van State, die vragen heeft gesteld omtrent het ter beschikking stellen van informatie aan derden. De Raad van State merkt op dat er rekening dient te worden gehouden met beperkingen die ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer aan de verspreiding van persoonsgegevens gesteld moeten worden. De regering heeft hierover geen nadere regels in het ontwerp opgenomen. Kan de regering verzekeren dat er ten allen tijde rekening zal gehouden worden met de wettelijke bepalingen terzake?

Ook de heer *Frans De Cock* vraagt of er in het decreet zelf geen specifieke bepalingen moeten worden opgenomen ter bescherming van de privacy, zoals door de Raad van State werd opgemerkt.

De *minister* verwijst naar de opmerkingen van de Raad van State in verband met de bescherming van de privacy. Hij verklaart dat men vanuit de Vlaamse overheid enkel een standaard zal aanbieden. Op de wijze waarop bijvoorbeeld kadasterbestanden zullen worden gebruikt, rust de normale wettelijke geheimhoudingsplicht en de regels van de privacy. De bestaande wetten en regels blijven dus geldig, zodat het niet nodig is voor elke specifieke toepassing een extra privacyregelgeving te ontwikkelen. Wel zal het nodig zijn dat de functioneel bevoegde diensten bepaalde gegevens (bijvoorbeeld over de eigenaars) beter afschermen. Specifieke privacyregels horen echter niet thuis in

het voorliggende ontwerp van decreet. Alle reeds bestaande geheimhoudingsregels zullen immers gerespecteerd worden. Verder zullen in het kader van de functionele wetgeving bepaalde regels eventueel moeten worden verstrengd.

De heer *Roland De Paepe* sluit zich aan bij de stelling van de minister. Om aan de opmerking van de Raad van State tegemoet te komen werd in het ontwerp van decreet de zin "onverminderd de bestaande wetgeving" opgenomen. Op die manier werd aan de opmerking van de Raad van State voldaan.

De spreker illustreert de geheimhouding van persoonlijke gegevens aan de hand van een praktijkvoorbeeld. In het kader van het mestdecreet heeft de VLM een inventaris gemaakt van alle gebruikspcelen van alle landbouwers in Vlaanderen. Die informatie is ook ter beschikking in het kader van GIS-Vlaanderen. De informatie heeft betrekking op de plannen voor die gebruikspcelen, het soort teelten, de oppervlaktes, enzovoort. Wat evenwel niet wordt meegedeeld, is wie die percelen gebruikt. Dat wordt immers uitdrukkelijk verboden door het mestdecreet. Er worden dus wel gegevens van algemene aard doorgegeven – gegevens die iedereen op het terrein kan vaststellen – maar geen daaraan verbonden gegevens van persoonlijke aard (wie is eigenaar, gebruiker, enzovoort). Het gaat wel om gegevens die gemeenten in staat kunnen stellen een ruimtelijk structuurplan op te stellen.

De heer *Leo Peeters* roept op tot voorzichtigheid inzake het verspreiden van gegevens aan bijvoorbeeld notarissen of immobiliëngroepen. De bescherming van de privacy moet een heel belangrijke zorg zijn. Het volstaat volgens de spreker niet om louter te verwijzen naar de reeds bestaande privacyregels. Het GIS bestaat immers uit een hele reeks bestanden, die samengelegd heel wat interessante informatie kunnen bevatten voor groepen die daarop willen inspelen.

De *minister* herhaalt dat in het ontwerp van decreet rekening werd gehouden met de opmerkingen van de Raad van State over het ontbreken van ingeschreven wettelijke of decretale beperkingen bij het ter beschikking stellen van geografische informatie aan de andere deelnemers en derden. In zijn advies gaf de Raad van State opmerkingen over de artikelen 23 en 24 van het voorontwerp van decreet. In artikel 23 werd aanvankelijk aan de stuurgroep de bevoegdheid gegeven om de gevallen te bepalen in dewelke kan afgeweken worden van het ter beschikking stellen van geografische informatie aan alle deelnemers aan GIS-Vlaanderen.

Artikel 24 van het voorontwerp gaf aan de deelnemers aan GIS-Vlaanderen de bevoegdheid om de voorwaarden vast te stellen waaronder hun geografische informatie ter beschikking kan gesteld worden van derden.

De Raad van State sprak hierbij de bezorgdheid uit dat bij de uitoefening van deze bevoegdheden niet uitgesloten wordt dat wettelijke of decretale beperkingen aan de mededeling van de informatie terzijde geschoven worden. Deze beperkingen werden wel aangehaald in de memorie van toelichting maar bleken niet uit de tekst van het ontwerp zelf.

De Raad van State is van oordeel dat het ontwerp op dit punt in een meer sluitende regeling moet voorzien en aangevuld moet worden met dwingende voorschriften terzake en dit in het bijzonder met betrekking tot de beperkingen die ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer, aan de verspreiding van persoonsgegevens moeten gesteld worden. De Raad van State merkt op dat het ontwerp geen enkele verwijzing naar de bescherming van de persoonlijke levenssfeer bevat en dat er enkel in de memorie van toelichting vermeld wordt dat "aspecten in verband met het respecteren van de persoonlijke levenssfeer meespelen".

De minister verklaart dat de tekst van artikel 23 van het ontwerp van decreet ongewijzigd werd gelaten omdat de afwijkingen die de stuurgroep kan vaststellen geen betrekking hebben op persoonsgegevens volgens de wet op de privacy. Ze hebben wel betrekking op afwijkingen die de stuurgroep toestaat in de gevallen waarin deelnemers omwille van bepaalde commerciële, technische of wetenschappelijke redenen verhinderd worden om specifieke geografische informatie beschikbaar te stellen. In artikel 24 van het ontwerp van decreet werd tegemoet gekomen aan de vraag om een aantal beperkingen in te schrijven. De tekst van artikel 24 van het ontwerp van decreet begint met de in acht te nemen beperkingen: "Onverminderd de wettelijke of decretale bepalingen inzake de mededeling van informatie, stelt iedere deelnemer ...".

De Raad van State wenste nog dat in de tekst van artikel 6, § 2 een duidelijke band zou gelegd worden met de beperkingen die, elders in het ontwerp, aan de beschikbaarheid van geografische informatie gesteld worden. In artikel 6, § 2 van het ontwerp van decreet wordt nu de band gelegd met artikel 24 van het ontwerp, waarin deze beperkingen worden geregeld. De tekst van artikel 6, § 2 luidt nu als volgt: "De samenwerking met GIS-Vlaanderen, o.a. het beschikbaar stellen van geografische informatie en de mogelijke dienstverlening van het OC aan derden, wordt bij overeenkomst geregeld. Be-

perkingen terzake worden geregeld op basis van de bepalingen van artikel 24 van dit decreet".

De minister besluit dat aldus het voorontwerp van decreet werd aangepast conform de opmerkingen van de Raad van State. Daardoor is de problematiek van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer sluitend geregeld in het ontwerp van decreet betreffende GIS-Vlaanderen.

Toegankelijkheid en prijsvorming van digitale geografische informatie in het kader van GIS-Vlaanderen

De heer *Dirk Holemans* vraagt verduidelijking betreffende de toegankelijkheid van het GIS. GIS-Vlaanderen zal een aantal producten aanbieden die van belang kunnen zijn voor burgers of maatschappelijke organisaties. Maar de producten kunnen ook voor commerciële organisaties van belang zijn. Als men bijvoorbeeld informatie over een grond- en pandenbeleid gaat verwerken, zal de immobiliënsector daar zeker interesse voor vertonen. Hoe ziet de minister de toegankelijkheid van de informatie op de verschillende niveaus? Zullen de gegevens door iedereen vrij geconsulteerd kunnen worden? Welke principes zal men hanteren bij het eventueel aankopen en gebruiken van gegevens door derden?

De *minister* stelt dat de informatie vrij toegankelijk zal zijn voor de openbare besturen. De stuurgroep zal bepalen volgens welke modaliteiten de informatie ook aan derden kan worden ter beschikking gesteld. In de loop van de komende weken en maanden zal moeten worden uitgemaakt aan welke kostprijs bepaalde informatie kan worden geleverd. De minister wijst erop dat men nu al via het internet heel wat informatie kan opvragen die via het GIS werd verzameld.

De heer *Roland De Paepe* meent dat de gemeenten vragende partij zullen zijn om gebruik te kunnen maken van het GRB. Men kan zich immers moeilijk voorstellen dat de gemeenten afzonderlijk zouden overgaan tot de scanning van de kadasterbestanden. Het betreft hier trouwens een zware financiële investering. De spreker wijst erop dat men dankzij de akkoorden met het Kadaster de kadasterbestanden gratis zal kunnen leveren aan provincies en gemeenten. Momenteel moeten de provincies nog altijd betalen om kadastrale plannen ter beschikking te krijgen van het Kadaster.

De heer *André Denys* vraagt in welke mate er ook gedacht wordt aan een commercialisatie van bepaalde gegevens en bestanden.

De heer *Roland De Paepe* merkt op dat de publieke dienstverlening vooropstaat. Het is niet uitgesloten dat bestanden op een of andere manier ter beschikking worden gesteld van de privé-sector. Dit dient dan te gebeuren onder voorwaarden die op voorstel van de stuurgroep door de Vlaamse regering worden bepaald.

De spreker meldt nog dat het de bedoeling is om ook de individuele burger – bijvoorbeeld via het internet – een aantal basisgegevens zoals gewestplannen ter beschikking te stellen. Een andere toepassing heeft betrekking op het recht van voorkoop zoals bepaald in het decreet op het natuurbehoud. Notarissen kunnen nu al nagaan of op het aangeboden perceel in een bepaalde zone het recht van voorkoop in het kader van het decreet op het natuurbehoud van toepassing is. Deze dienstverlening wordt nog verder uitgebreid. Notarissen moeten bijvoorbeeld ook kunnen nagaan of er op het betrokken perceel ook een recht van voorkoop van toepassing is in het kader van de ruilverkaveling, van de huisvesting of de ruimtelijke ordening. Op die manier komt men in feite tot een eenloketfunctie op grond van geocomponenten.

De *minister* verwijst naar de rondgedeelde informatiemap waarin een lange lijst is opgenomen van de bestanden die via GIS-Vlaanderen kunnen worden aangeboden. Op het ogenblik dat die gegevens kunnen worden aangeboden, zullen ze ook een bepaalde commerciële waarde hebben en kan er aan worden gedacht om daarvoor een vergoeding te vragen.

De minister stelt nog dat het OC GIS-Vlaanderen als centraal aanspreekpunt en distributeur van geografische basisbestanden en belangrijke themabestanden binnen GIS-Vlaanderen fungeert. Deze bestanden worden als GIS-informatieproducten aangeboden (gedocumenteerd, gecontroleerd op kwaliteit, actueel gehouden, ondersteuning bij het gebruik). De stuurgroep GIS-Vlaanderen stelt de vergoedingen vast die het OC vraagt voor de dataverstrekking.

De prijsvorming is gedifferentieerd. Als het gaat om geografische informatie die in volle eigendom is van de deelnemers aan GIS-Vlaanderen, wordt die informatie via het OC verstrekt aan de openbare sector (VOI's, provincies, gemeenten, zuivere intercommunales, universiteiten, Vlaamse onderzoeksinstellingen) tegen in principe een forfaitaire verstrekking van 5.000 frank per bestand. Dit is de administratieve afhandelingskost. Het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is vrijgesteld van deze verstrekking. Het OC gebruikt deze

(beperkte) inkomsten om de dienstverlening te optimaliseren en de kwaliteit van de producten te verbeteren.

Een aantal bestanden wordt evenwel gratis verstrekt aan bepaalde doelgroepen. Het gaat hier bijvoorbeeld om de cd-rom van de gewestplannen die gratis is voor de gemeenten en provincies (op vraag van AROHM, die bijdraagt in de aanmaakkosten van het product) en de Kadscan-bestanden die gratis zijn voor het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, de VOI's, de provincies en de gemeenten (de initiële aanmaak en het onderhoud worden gefinancierd door het Gewest).

Wat de prijsvorming voor andere organisaties (vooral privé) betreft, stelt de stuurgroep per bestand de prijs vast die het OC aanreken aan de privé voor het verkrijgen van een gebruiksrecht. Voor de cd-rom van de rasterversies van de gewestplannen wordt bijvoorbeeld 30.000 frank voor het bestand van Vlaanderen gevraagd. Voor de cd-rom van de vectoriële versie van de Vlaamse Hydrografische Atlas gaat het om 50.000 frank voor het bestand van Vlaanderen. Ook deze inkomsten worden door het OC aangewend om mee de werking van het OC te financieren.

Als het gaat om geografische informatie die door het OC wordt gefinancierd – het betreft hier geografische informatie die door het OC wordt aangekocht en waarvoor het OC een distributierecht verkrijgt voor GIS-Vlaanderen – stelt de stuurgroep per bestand de kostenverdeelsleutel vast. Dit betekent dat het OC een deel van de kosten kan recupereren. Het betreft hier bestanden waarvan de kostprijs van die aard is dat deze niet kan gefinancierd worden met de beschikbare middelen van het OC, met name de dotatie. Het gaat hier bijvoorbeeld om topografische kaarten en digitale orthofoto's van het Nationaal Geografisch Instituut of om het wegbestand van TeleAtlas n.v. Deze bestanden zijn niet via het OC beschikbaar voor de private sector.

Samenstelling van de stuurgroep

De heer *Dirk Holemans* vraagt zich af hoe men zal kunnen komen tot een evenwichtige samenstelling van de stuurgroep. Er zijn in Vlaanderen 308 gemeenten en 5 provincies. Hoe zullen die op een evenwichtige manier in de GIS-organen vertegenwoordigd zijn ?

De *minister* verklaart dat de stuurgroep GIS-Vlaanderen in zijn huidige samenstelling bestaat uit een voorzitter (afgevaardigde van de minister),

5 leden vanuit het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en 4 leden vanuit de VOI's (IN, De Lijn, VLM, VMM). De samenstelling van de stuurgroep dient herbekeken te worden op basis van het decreet. De provincies en gemeenten worden immers volwaardig lid van het samenwerkingsverband en zullen dus ook een vertegenwoordiging in de stuurgroep bekomen.

De stuurgroep staat in voor de beleidsvoorbereiding van GIS-Vlaanderen. Dit houdt in dat de stuurgroep het GIS-plan en het GIS-uitvoeringsplan opstelt, bijstuurt en begeleidt, en belast wordt met de opvolging ervan.

Naast de stuurgroep wordt een GI-raad (Geografische Informatie-raad) voorzien. In zijn huidige samenstelling bestaat die uit een voorzitter (de voorzitter van het Wetenschappelijk Comité), de leden van het Wetenschappelijk Comité, 2 afgevaardigden uit de stuurgroep GIS-Vlaanderen, de VVSG, de VVP en telkens een vertegenwoordiger van respectievelijk AKRED (Kadaster), NGI, VEV, regionale informatica centra (Cevi, Cipal, Vlabric), Flaggis vzw en van de Landmeters.

De GI-raad zal bij besluit van de Vlaamse regering opnieuw worden samengesteld. De GI-raad wordt belast met adviesverlening aan het samenwerkingsverband inzake de aanmaak, het gebruik en de uitwisseling van geografische informatie in Vlaanderen. De GI-raad kan autonoom advies verlenen, of op vraag van de bevoegde minister.

Het Wetenschappelijk Comité bestaat in zijn huidige samenstelling uit prof. Dr. Hugo Declerck (VUB), voorzitter, Prof. Dr. G. Allaert (UG), Prof. Dr. M. Antrop (UG), Prof. Dr. H. Gullinck (KULeuven), Prof. Dr. R. Verheyen (UIA) en Prof. Em. U. Van Twembeke (KMS, KULeuven).

Het Wetenschappelijk Comité zal bij besluit van de Vlaamse regering opnieuw worden samengesteld. Op verzoek van de bevoegde minister verleent het Wetenschappelijk Comité advies inzake aangelegenheden van wetenschappelijke aard die dienstig kunnen zijn voor de ontwikkeling van GIS-Vlaanderen.

Ten slotte is er het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen, dat een afdeling is van de VLM. Het OC staat in voor de coördinatie, de organisatie en de dienstverlening van GIS-Vlaanderen. Het OC staat in voor de uitvoering van het GIS-plan en het GIS-uitvoeringsplan.

Normeringsinitiatieven door GIS-Vlaanderen

De heer *André Denys* vraagt verduidelijking bij de bepaling dat GIS-Vlaanderen normeringsinitiatieven zou kunnen nemen. Het kan niet de bedoeling zijn dat er door de decreetgever een algemene volmacht wordt gegeven aan GIS-Vlaanderen om normeringen uit te werken. Binnen welk kader moeten die normeringsinitiatieven worden gezien ?

De *minister* verduidelijkt dat hiermee wordt bedoeld dat er voor het opmaken van bestanden bepaalde technische standaardnormen kunnen worden vastgesteld, waardoor het systeem compatibel is en blijft. Een dergelijke technische standaardnorm is nodig, gezien het wat grillige landschap waarin de bestaande initiatieven van intercommunales en gemeenten, privé-bedrijven en universiteiten zich vandaag bewegen.

De normerings- en standaardiseringsactiviteiten in het kader van GIS-Vlaanderen kunnen opgedeeld worden in twee sporen : internationale normeringsactiviteiten inzake geografische informatie enerzijds en het uitwerken van specifieke standaarden inzake geografische informatie anderzijds.

Wat de internationale normeringsactiviteiten inzake geografische informatie betreft, is het de taak van GIS-Vlaanderen, en meer in het bijzonder van het OC, om de internationale initiatieven terzake op te volgen, er eventueel aan mee te werken en relevante standaarden toe te passen in Vlaanderen. De internationale organisaties die geografische standaarden ontwikkelen zijn ISO (Internationaal Standaardiserings Instituut), CEN (Europees Centrum voor Normalisatie) en OGC (Open GIS Consortium). O.m. volgende standaarden worden ontwikkeld : uitwisselingsstandaarden, metadatastandaarden, kwaliteitsbeschrijving, kwaliteitscontrole, referentiesystemen, objectclassificaties, ruimtelijke datamodellen, enzovoort.

Op dit ogenblik volgt het OC nauwgezet de initiatieven van deze organisaties op en evalueert de ontwerpstandaarden en normen op hun toepasbaarheid in het kader van GIS-Vlaanderen. Eén norm werd tot op heden daadwerkelijk toegepast, namelijk de CEN-norm voor metadata ; deze norm werd geïmplementeerd in de metadatabank SPIDI van GIS-Vlaanderen.

Het uitwerken van specifieke standaarden inzake geografische informatie is nodig om te kunnen komen tot een gemeenschappelijk gebruik van geografische informatie. Deze standaarden hebben niet het statuut van norm, maar zijn noodzakelijk

om het gebruik en de uitwisseling van geografische data in het kader van GIS-Vlaanderen mogelijk te maken (cfr. interbestuurlijke uitwisseling van data). Een eerste realisatie daarvan is de "Aanbeveling voor de uitwisseling van digitale kadastrale informatie". Andere aanbevelingen zijn in voorbereiding (adresspecificatie, uitwisselingsformaat voor vectoriële geografische gegevens).

Opmerking betreffende het voorontwerp van decreet

Mevrouw *Mieke Van Hecke* merkt op dat het voorontwerp van decreet, dat begin 1999 door de vorige regering voor advies werd voorgelegd aan de Raad van State, SERV en Mina-Raad, blijkbaar ondertekend werd door de huidige regering. Ook de aanhef van het voorontwerp van decreet draagt de titulatuur van de huidige minister. De vraag stelt zich dan of de regering een nieuw voorontwerp heeft ingediend nadat de adviezen reeds bekend waren.

De *minister* antwoordt dat het advies van de Raad van State wel degelijk slaat op het voorontwerp van decreet, dat inderdaad door de vorige regering werd ingediend. Dit voorontwerp werd in het uiteindelijke ontwerp van decreet wel aangepast op basis van de opmerkingen van de Raad van State.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

De artikelen 1 tot 27 worden zonder opmerkingen aangenomen met 9 stemmen.

Het ontwerp van decreet houdende het Geografisch Informatie Systeem Vlaanderen wordt eenparig aangenomen met 9 stemmen.

De verslaggever,

Dirk HOLEMANS

De voorzitter,

Norbert DE BATSELIER
